

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS

LIETUVOS
ISTORIJOS
METRAŠTIS

2007 metai

2

LI
LEIDYKLA

Vilnius 2008

LITHUANIAN INSTITUTE OF HISTORY

THE YEAR-BOOK
OF LITHUANIAN
HISTORY

2007

2

Vilnius 2008

LITAUISCHES INSTITUT FÜR GESCHICHTE

JAHRBUCH
FÜR LITAUISCHE
GESCHICHTE

2007

2

Vilnius 2008

UDK 947.45
Li 237

Redakcinė kolegija:

Egidijus ALEKSANDRAVIČIUS
Vytauto Didžiojo universitetas

Alfonsas EIDINTAS
Vilniaus universitetas

Jan JURKIEWICZ
Adomo Mickevičiaus universitetas Poznanėje

Zigmantas KIAUPA (pirmininkas)
Lietuvos istorijos institutas

Česlovas LAURINAVIČIUS
Lietuvos istorijos institutas

Ingė LUKŠAITĖ
Lietuvos istorijos institutas

Bronius MAKASKAS
Lenkijos MA istorijos institutas

Jolita MULEVIČIŪTĖ
Kultūros, filosofijos ir meno institutas

Rimvydas PETRAUSKAS
Vilniaus universitetas

Edmundas RIMŠA
Lietuvos istorijos institutas

Jolita SARCEVIČIENĖ (sekretorė)
Lietuvos istorijos institutas

Vladas SIRUTAVIČIUS
Lietuvos istorijos institutas

Saulius SUŽIEDĖLIS
Milersvilio universitetas

Joachim TAUBER
Nordost-Institut Liuneburge

Šio žurnalo straipsnių pavadinimai ir santraukos cituojami duomenų bazėse:
Articles appearing in this journal are abstracted and indexed in:
HISTORICAL ABSTRACTS. AMERICA: HISTORY AND LIFE.
EBSCO Publishing

ISSN 0202-3342

© Lietuvos istorijos institutas, 2008
© Straipsnių autoriai, 2008

MOKSLO GYVENIMAS

LIETUVOS ISTORIJS INSTITUTO MOKSLINĖS VEIKLOS 2007 METAIS APŽVALGA

Apžvelgiant 2007 m. nuveiktus darbus, galima pažymėti, kad šie metai nebuvo išskirtiniai. Institute buvo nuosekliai dirbama prie Instituto tarybos patvirtintų programų, vykdyti užsakomieji tyrimai. Šių metų Instituto veikla buvo finansuojama stabiliai, nors ir nepakankamai. Metų pabaigoje galima pasidžiaugti įsibėgėjančia „Lietuvos istorijos“ programa. Nors 2007 m. visuomenei pristatytas tik vienas šios serijos tomas, tačiau bendradarbių sėkmingas darbas šioje programoje jau 2008 m. leidžia tikėtis spartaus naujų tomų gausėjimo.

2007 m. buvo daug diskutuojama dėl valstybinių mokslo programų, tačiau metų pabaigoje galime pasidžiaugti, kad LII, dar nepriėmus atitinkamų Mokslo tarybos nutarimų, iš esmės vienas pirmųjų Lietuvoje ėmėsi realizuoti Lietuvos Didžiosios Kuni-gaikštystės enciklopedijos rengimo programą (bendra jos trukmė 7 metai, pagrindinis finansuotojas – Lietuvos užsienio reikalų ministerija). Bendrai reikėtų pasidžiaugti, kad 2007 m. labai išaugo mokslinių darbų skaičius, finansuojamas ne iš Institutui skirtų biudžetinių asignavimų. Nors Instituto mokslininkai gana dažnai reiškia nepasitenkinimą administracijos siekiais ieškoti daugiau užsakomųjų mokslinių projektų, tačiau šian-dien būtent užsakomieji tyrimai ir leidžia išlaikyti stabilesnį Instituto egzistavimą.

2007 m. buvo pažymėti ir vienu labai nemaloniu įvykiu, Lietuvoje žinomu žydu kapinių Šnipiškėse skandalo vardu. Nors iš esmės Lietuvos istorijos instituto išvadas patvirtino į Vilnių sukviesti Lietuvos ir tarptautiniai ekspertai, buvo pažerta daug kal-tinimų Institutui. Nors daugelyje instancijų (Žurnalistų etikos komisijoje, Vyriausioje tarnybinės etikos komisijoje) Instituto veiksmai buvo įvertinti kaip nepriekaištingi, tačiau akivaizdu, kad ši istorija 2007 m. nesibaigė. Reikia tikėtis sėkmingos jos pabaigos 2008 m.

2007 m. greta sėkmingai vykdomų projektų ir toliau ryškėjo neigiamos tenden-cijos, glaudžiai susijusios su Institute rengiamų darbų mažėjimu. Bandant aiškintis

šio reiškinio priežastis, Institute buvo atliktas vidinis auditas, kuris išryškino kai kurias Instituto darbo vidines problemas, Instituto misijos prieštaravimą dabar egzistuojantiems vertinimo kriterijams. Vidinis auditas parodė, kad Institutas gerai atlieka mokslinio serviso funkciją, o jo mokslinių darbų sąrašė svarbią vietą užima šaltinių publikacijos, tačiau atlikta savianalizė parodė, kad, nepaisant visų pastangų, Instituto mokslininkai menkai matomi tarptautinėje bendruomenėje, santykinai nedidelę darbų dalį užima sintetiniai darbai. Konstatuodami palyginti menką aktyvumą tarptautinėje bendruomenėje, žinoma, neturėtume pamiršti malonių išimčių: vien šiais metais Lenkijoje pasirodė dvi stambios studijos, parengtos Lietuvos istorijos instituto mokslininkų, o viena Instituto mokslininko monografija išleista anglų kalba.

Reikia pažymėti, kad savianalizės rezultatai net supriešino Institute dirbančius mokslininkus su administracija, tačiau reikia tikėtis, kad šis svarstymas kiekvienam darbuotojui leido geriau susipažinti su realia situacija, kurioje šiandien yra atsidūręs Institutas. Tarp Instituto pasiekimų 2007 m. paminėtina tai, kad ilgametei LII darbuotojai, habil. dr. Irenai Reginai Merkienei už darbų ciklą *Lietuvių etninės kultūros tipologiniai arealai ir regioninio tapatumo išraiška (XVI a. antroji pusė – XX a.)* (1971–2005) paskirta 2006 m. Lietuvos mokslo premija.

* * *

Šiais metais, kaip ir pernai, pavyko išvengti lėšų deficito. 2007 m. Institutui pagal programą *Lietuvos visuomenės ir valstybės raida iki XXI a. pradžios* buvo skirtas 3078,0 tūkst. Lt finansavimas. Metų bėgyje papildomai buvo skirtas tikslinis 44,9 tūkst. Lt finansavimas. Palyginus su 2006 m. finansavimu, 2007 m. buvo skirta 127,6 tūkst. Lt (iš jų 30,2 tūkst. Lt „Sodrai“) didesnis finansavimas pagal 2006 m. rugšėjo 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą Nr. 954 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“. Per metus vidutinis Instituto darbuotojų atlyginimas, palyginus su 2006 m., padidėjo 86 litais, arba 11,07 procento, mokslininkams – 11,16 procento. Bendras atlyginimo vidurkis per metus Institute pakito nuo 1252 iki 1435 Lt. Akivaizdu, kad dėl Lietuvos Vyriausybės sprendimų nukentėjo aukščiausias pareigas užimantys mokslo darbuotojai. Nepatobulinus darbo užmokesčio proporcijų 2008 m., gresia pavojus, kad Instituto mokslininkai praras motyvaciją užimti aukštesnes pareigas.

* * *

Šie metai išsiskyrė gerais doktorantūros rezultatais: Saulius Grybkauskas (LII doktorantas) apgynė istorijos krypties daktaro disertaciją „Pramonės valdymas sovietinėje Lietuvoje 1965–1985 m.: įtampos ir konfliktai“ (vadovas dr. Gediminas Vaskela); Aušra Zabielenė (VDU doktorantė) apgynė etnologijos krypties disertaciją „Folkloriniai ansambliai Lietuvoje: Etnokultūrinės savimonės tęstinumas 1990–2006 m.“

Baigęs doktorantūros studijas gynimui darbą pateikė Gytis Piličiauskas. Vilius Ivanauskas doktorantūros studijas baigė parengęs pirminį disertacijos tekstą. Sėkmingai doktorantūros studijas tęsia Olga Mastianica ir Andrea Griffante. 2007 m. į etnologijos krypties doktorantūros studijas priimta Veronika Gribauskaitė.

Leidyba 2007 m. buvo finansuojama iš kelių šaltinių: valstybės skiriamos tiesioginės dotacijos – 132 600 Lt (pernai – 123 000 Lt) ir netiesioginės (ne iš Švietimo ir mokslo ministerijos – 161 000 Lt (181 000 Lt), autorių ir leidėjų įvairiuose fonduose surandamos – 5000 Lt (4000 Lt), taip pat naudojamos privačių leidyklų lėšos. Toliau sėkmingai dirbama su „Diemedžio“ leidykla. Dėl mūsų Instituto mokslininkų nuolatinio tekstų pildymo strigo darbas su „Versus Aureus“ leidykla. Leidiniai vėluoja. Pažymėtina, kad mūsų leidykla tampa *Lietuvos Metrikos* leidybos centru. Leidykla išleido Vilniaus universitete parengtą *Lietuvos Metriką (1540–1543), Kn. 12. Teismų knygos (parengė: I. Valikonytė, N. Šlimienė ir kt., Vilnius, 2007, 393 p.)*. Iš spaudos išėjo arba iki kitų metų sausio pabaigos išeis 29 leidiniai (pernai – 20). Iš jų 16 (pernai – 13) monografijų, šaltinių, straipsnių rinkinių bei tęstinių (periodinių) leidinių parengta LII leidykloje. Su kitais leidiniais LII leidykla iš viso išleido 19 leidinių. Vis dėlto, siekiant efektyvinti mūsų leidybinę veiklą, reikia riboti leidinių rengimą LII leidykloje (14–15 leidinių per metus), atiduodant didesnę dalį leidinių kitoms leidykloms. Be to, būtina gerinti LII leidyklos kompiuterių programinę įrangą, norint paspartinti maketavimą, sumažinti korektūroms skiriamą laiką.

Ataskaitiniais metais Instituto darbuotojai įvairiuose moksliniuose leidiniuose paskelbė 148 (pernai – 159) straipsnius, 17 mokslinių recenzijų, 26 studijų vadovus (vadovėlius) ar metodines priemones. Recenzuojamuose leidiniuose Lietuvoje paskelbti 104 (116) straipsniai. Iš jų 32 – leidiniuose, įtrauktuose į tarptautines duomenų bazes. Užsienyje – 42 (37). Iš jų 2 straipsniai – ISI sąrašuose esančiuose leidiniuose (D. Staliūno ir A. Strimaitienės). Be to, Instituto mokslininkai parengė ir paskelbė 19 (pernai 20) monografinio pobūdžio darbų (monografijos, šaltinių rinkiniai, straipsnių rinkiniai) bei 6 kitus mokslinius leidinius.

Šiuo metu Institute leidžiami penki moksliniai periodiniai leidiniai (dalis kartu su kitomis mokslo institucijomis): *Archaeologia Baltica*, *Lietuvos archeologija*, *Lithuanian Historical Studies*, *Lietuvos istorijos metraštis* bei *Lietuvos etnologija: etnologijos ir socialinės antropologijos studijos*. Svarbesnių pokyčių šioje srityje 2007 m. nebuvo.

Kai kurių leidinių patekimą į mokslines duomenų bazes komplikavo Mokslo tarybos sprendimas laikinai sustabdyti panašių klausimų svarstymą, kol baigsis šios institucijos restruktūrizacija.

Instituto mokslininkai 2007 m. konferencijose perskaitė 92 (pernai 122) mokslinius pranešimus. Iš jų Lietuvoje – 50 (86): regioninėse – 22 (39), tarptautinėse – 28 (41). Užsienyje – 42 (36).

Mokslininkai pranešimus skaitė Baltarusijoje, Estijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Rusijoje, Vokietijoje.

Ir vėl rekordininkas Darius Staliūnas – perskaitė pranešimus 6 tarptautinėse konferencijose, 5 iš jų užsienyje.

2007 m. Institutas surengė šias tarptautines konferencijas: „Žydų politika Vidurio ir Rytų Europoje: nuo štrandanuto iki masinių partijų“ (2007 m. balandžio 17–18 d. kartu su Rytų Europos žydų kultūros ir istorijos tyrimų centru); „Antropologija, etnografija ir biotechnologija“ (2007 m. rugsėjo 12–14 d.; kartu su Vilniaus universitetu); „Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVIII amžiuje: miesto erdvė“ (2007 m. rugsėjo 20–21 d.; kartu su VDU); „Vilniaus miesto savivaldos istorija Lietuvos miestietiškos savivaldos raidos kontekste (XIV a. pabaiga – XIX a. pirmoji pusė)“ (2007 m. spalio 10–11 d.; kartu su VPU bei VšĮ Vilniaus rotušė); „Vidurio Europos tautos 1917–1918 metais: tarp laisvės ir imperializmo“ (2007 m. lapkričio 15–16 d.); „Tęstinumas ir lūžiai besikeičiančių okupacijų sąlygomis. Etniniai santykiai Balstogės ir Vilniaus regionuose 1939–1941–1944/1945“ (2007 m. gruodžio 7–8 d. Balstogėje (Lenkijos Respublika) kartu su Šiaurės Rytų institutu bei Balstogės universitetu). Taip pat Institutas prisidėjo rengiant Lietuvos ir Rusijos istorikų komisijos konferenciją Maskvoje „Istorinės atminties problema Rusijos-Lietuvos santykiuose“ (2007 m. lapkričio 1–2 d. Maskvoje). Už konferencijų rengimą ypač dėkojame kolegoms A. Čepaitienei bei Č. Laurinavičiui.

Ateityje reikėtų stengtis konferencijas paskirstyti tolygiau, nes 2007 m. absoliuti dauguma renginių vyko rudenį.

Apibendrinant mokslinių tyrimų rezultatus galima pažymėti, kad, kaip ir praeitais metais, išlieka publikuotų mokslinių darbų mažėjimo, nors ir nežymi, tendencija. Savianalizės ir jos svarstymų metu paaiškėjo, kad administracija neturi jokių papildomų svertų situacijai pakeisti. Kai kurie skyriai atmetė administracijos siūlymą iš papildomai Institutui skirtų lėšų suformuoti mokes fondą, skatinantį viršplaninius mokslinius darbus.

* * *

Instituto struktūra iš esmės nepasikeitė. Tebefunkcionuoja senieji 7 skyriai (Archeologijos, Etnologijos, Archeografijos, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos, XIX amžiaus istorijos, XX amžiaus istorijos, Miestų tyrimo skyrius).

Mokslinė veikla, kaip ir pernai, buvo organizuota pagal Institutui patvirtintas mokslo veiklos kryptis. Fundamentinių mokslų srityje: 1. Lietuvos visuomenės ir valstybės raida iki XXI amžiaus pradžios (istorija ir istoriografija, pagalbiniai istorijos mokslai ir t. t.). 2. Lietuvos archeologija, proistorės tyrimai. 3. Etnologija: kultūrinis, socialinis ir teritorinis tapatumas; taikomųjų mokslų srityje: Lietuvos Metrikos ir kitų Lietuvos istorijos šaltinių tyrimas ir publikavimas; mokslo taikomosios veiklos srityje: Lietuvos miestų atsiradimas, raida ir visuomeninė reikšmė.

Institute vykdoma 14 iš valstybės biudžeto finansuojamų programų:

1. Akademinė Lietuvos istorija (2001–2011) (doc. dr. J. Kiaupienė);
2. Akmens ir žalvario amžiai Lietuvoje. D. 2 (2004–2008) (dr. V. Juodagalvis);
3. Lietuva Europoje: kultūrinės sąveikos archeologiniais duomenimis (2007–2011) (doc. dr. V. Šimėnas);
4. Pagalbiniai istorijos mokslai (tęstinė 2007–2011) (doc. dr. E. Rimša);
5. Lietuvos Metrikos ir kitų istorijos šaltinių tyrimas ir publikavimas (2006–2010) (dr. A. Dubonis);
6. Lietuvos istoriografijos paminklai. D. 2 (2004–2008) (doc. habil. dr. I. Lukšaitė);
7. Lietuvos krikščioniškoji dvasininkija ir 1863 m. sukilimas (2004–2008) (habil. dr. A. Prašmantaitė);
8. Lietuvos visuomenės modernizacija ir etniniai konfliktai (Nedominuojančios etninės bendruomenės Lietuvoje, XIX a. – XX a. pirma pusė). D. 2 (2006–2010) (dr. V. Sirutavičius);
9. Lietuva Antrajame pasauliniame kare. D. 2 (2006–2010) (dr. Č. Laurinavičius);
10. Tapatybė erdvėje ir laike: lokalios bendruomenės (2007–2011) (dr. V. Savoniakaitė);
11. Lietuvių etninės kultūros atlasas. Papročiai. D. 2 (2007–2011) (dr. Ž. B. Šaknys);
12. Lietuvos miestų socialinė topografija XIV–XX a. (2004–2008) (dr. G. Vaitkevičius);
13. Lietuvos istorijos metraštis (tęstinė) (doc. dr. Z. Kiaupa);
14. Lithuanian Historical Studies (tęstinė) (dr. S. Rowell).

2005 m. dvi programos baigė pirmąjį planuotų tyrimų etapą: 1. Lietuvos visuomenės modernizacija ir etniniai konfliktai. (Nedominuojančios etninės bendruomenės Lietuvoje XIX a. – XX a. pirmoji pusė. Iki 1940 m.); 2. Lietuva II Pasauliniame kare (2001–2005) (vadovas dr. Č. Laurinavičius). Aptarus abiejų programų ataskaitas, 2008 m. sausio mėnesį pritarta atliekamų tyrimų antrajam etapui.

Be to, Institute buvo vykdomi ir Valstybinio mokslo ir studijų fondo remiami projektai, konkurso būdu laimėti projektai ir tiesioginiai Vyriausybės užsakymai moksliniams tyrimams. Pažymėtini: A. Dubonis, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos finansuojamas projektas „Baltarusijos ir Lietuvos mokslininkų bendradarbiavimas: „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės užsienio politikos dokumentai (ankstyviausios Lietuvos Metrikos pasiuntinybių knygos ir santykiai su Rusijos valstybe (1506–1513 m. ir 1581–1605 m.)“; A. Nikžentaitis, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos finansuojamas projektas „Lietuvos, Baltarusijos, Ukrainos mokslininkų bendradarbiavimas: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės enciklopedijos parengimas“; A. Nikžentaitis, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos finansuojamas projektas „Lietuvos, Baltarusijos, Ukrainos mokslininkų bendradarbiavimas: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kalendorius“; A. Nikžentaitis, Vilniaus m. savivaldybės (VšĮ „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“); V. Šimėnas,

„Archeologinių lituanistikos išteklių sąvado sudarymas ir skaitmeninimas (Archeolitas)“⁴. Valstybinis mokslo ir studijų fondas. Bendras projektas su Vilniaus universitetu ir Kauno karo muziejumi (2007 m.); R. Šmigelskytė-Stukienė, Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo konkurso būdu gauta parama projektui „Lenkijos–Lietuvos valstybės padalijimų dokumentai. Publikavimas ir tyrimai“⁵. Projekto partneris: LLTI, atstovaujamas dr. M. Čiurinsko ir dr. K. Mačiulytės (trukmė 2007–2008 m.); R. Paukštytė-Šaknienė, Ž. Šaknys, I. Šidiškienė, V. Savoniakaitė, Kultūros ministerija: Etninės kultūros raiška dabarties visuomenėje: etnografinis tyrimas.

Iš viso 2007 m. Institute pasirašytos 59 ūkiskaitinės sutartys 590,8 tūkst. Lt sumai, iš jų 54 sutartys – Miesto tyrimų skyriaus. Sudarytos 29 sutartys su biudžetinėmis organizacijomis: Švietimo ir mokslo ministerija, Kultūros ministerija, Valstybinio mokslo ir studijų fondu, Užsienio reikalų ministerija ir kitomis. Iš viso daugiau nei 1,1 mln. Lt sumai.

Toliau buvo bendradarbiaujama su kitomis mokslo institucijomis. Instituto darbuotojai 2007 m. dėstė Vilniaus pedagoginiame universitete, Lietuvos karo akademijoje, Kauno universitete, Vilniaus universitete, Vilniaus dailės akademijoje, Europos humanitariniame universitete, Vilniaus konservatorijoje (kolegija), Varmijos-Mozūrijos universitete Olštynė (Lenkija). 23 pagrindinėse pareigose dirbantys Instituto darbuotojai skaito 44 kursus bakalaurinių, magistrinių bei doktorantūros studijų klausytojams.

Institutas kaip ir ankstesniais metais turi bendradarbiavimo sutartis su šiomis užsienio švietimo bei mokslo institucijomis: Adomo Mickevičiaus universitetu Poznanėje, Lenkijos MA Tadeuszo Manteuffelio istorijos institutu, Lenkijos MA Mokslo istorijos institutu, M. Koperniko universiteto Torunėje Istorijos fakultetu, Baltarusijos nacionalinės akademijos Istorijos institutu, Rusijos MA Visuotinės istorijos institutu bei Rusijos MA Rusijos istorijos institutu, Herderio institutu Marburge (Vokietija), Ukrainos nacionalinės mokslų akademijos Ukrainos istorijos institutu.

Bene intensyviausiai bendradarbiaujama su Rusijos MA Visuotinės istorijos institutu bei Vokietijos mokslo institucijomis.

Šiais metais toliau buvo tęsiamas darbas prie plataus atgarsio daugelio užsienio šalių bei Lietuvos akademiniam gyvenime sulaukusio projekto, numatančio Antrojo pasaulinio karo dokumentų publikavimą. Šiuo metu baigiamas rengti II šio leidinio tomas. Taip pat reikia pažymėti aktyvią LII mokslininkų veiklą bendroje Lietuvos ir Rusijos istorikų komisijoje.

Tradicškai glaudžiai bendradarbiaujama su Herderio bei Šiaurės Rytų institutais (Vokietija). Su Herderio institutu kartu rengiama bibliografija (nuo kitų metų LII parengtos bibliografijos taip pat turėtų patekti į Herderio instituto prižiūrimą elektroninę duomenų bazę). Su Šiaurės Rytų Institutu šių metų gruodžio mėn. surengta tarptautinė konferencija, skirta etniniams santykiams Balstogės ir Vilniaus regionuose 1939–1941–1944/1945 m., turinti vainikuoti ilgalaikį projektą. Kartu su abiem šiais institutais pradėta rengti kitų metų tarptautinė doktorantų konferencija, kurios tema

preliminariai bus „Kaip rašomos tautinės istorijos europiniame kontekste“ (šios konferencijos tradiciškai kas dveji metai rengiamos Vilniuje). Institutas taip pat daug prisidėjo organizuojant 7-ąją Baltijos studijų Europoje konferenciją *Baltijos regionas tarp Vokietijos ir Rusijos: priklausomybė ir nepriklausomybė praeityje bei dabartyje (7th Conference on Baltic Studies in Europe „The Baltic Region between Germany and Russia: Dependence and Independence in Past and Presence“*], kurią šiais metais rengė Šiaurės Rytų institutas.

Kartu su Baltarusijos valstybiniu universitetu Minske parengtas projektas, numatęs Lietuvos Metrikų, skirtų užsienio politikai, rengimą bei publikavimą, deja, negalėjo būti įgyvendintas taip, kaip buvo sumanytas, nes baltarusių kolegoms negavo finansavimo.

Su Lenkijos bei Ukrainos institucijomis šiuo metu svarbiausia bendradarbiavimo sritis – stažuočių programa.

2007 m. Institutas pradėjo intensyviai bendradarbiauti su Georgo Eckerto tarptautiniu vadovėlių tyrimo institutu (*Georg-Eckert-Institut für Internationale Schulbuchforschung*). Parengtas projektas, numatantis tirti istorijos mokytojų vertybinių orientacijų kaitą posovietinėje erdvėje (projektas įteiktas *Volkswagen* fondui). Kitas tarptautinis projektas, kurio rengimui vadovauja šis institutas – „Besikeičianti istorija, konkuruojantys identitetai ir sąryšio atsiradimas? Europos idėja Europos pakraščiu vadovėliuose“ (*Changing Histories, Competing Identities, and Creating Cohesion? The Image of Europe in Textbooks at European Peripheries*) jau buvo įteiktas *Europos Sąjungos 7- mokslo programai* ir gerai įvertintas (po reitingavimo šis projektas atsidūrė 12 vietoje iš 80 projektų). Sprendimas dėl lėšų (ne) skyrimo turėtų būti priimtas artimiausiu metu.

Dar vieną tarptautinį projektą *Pokariniai konfliktai pietiniame Baltijos regione 1918–1920 m.* jau minėtai Europos Sąjungos 7- mokslo programai šiuo metu baigiamame rengti kartu su Turino universitetu (projekte taip pat ketina dalyvauti Vokietijos, Estijos, Lenkijos, Suomijos, Rusijos mokslo ir studijų institucijos).

Dar reikėtų paminėti, jog 2007 m. vasaros seminarų ciklus Institute surengė Miuncheno bei Humboldto (Berlynas) universitetų istorikai.

Šiandien galima pasakyti, kad padėti neblogi pamatai 2008 metams. Lietuvos istorijos instituto mokslininkai tais metais visuomenės teismui planuoja pateikti bent 2 Lietuvos istorijos tomus. Labai tikėtina, kad po 2 metų pertraukos grafoje apie tarptautinį bendradarbiavimą nebebus tuščių skaičių. Be to, galime tikėtis ir naujo geresnio biudžeto. Tačiau akivaizdu, kad ne tiek, kiek norėtume, didės mokslininkų algos. O jeigu nesikeis Lietuvos Respublikos Vyriausybės planai, 2008 m. prasidės Mokslo ir studijų reforma, kuri, kaip norėtuši tikėtis, atneš ne vien nerimą, tačiau galbūt ir objektyvesnį mūsų Instituto darbutojų, o kartu ir viso Instituto veiklos vertinimą.

Rimantas M i k n y s